

José A. Donaire Benito

La síndrome del Dr. Strangelove

JOSÉ A. DONAIRE BENITO
LA SÍNDROME
DEL DR.
STRANGELOVE

Columna

COL·LECCIÓ CLÀSSICA
PRIMERA EDICIÓ: GENER DEL 2021
© JOSÉ ANTONIO DONAIRE BENITO, 2021
© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.
AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA
ISBN: 978-84-664-2734-0
DIPÒSIT LEGAL: B. 18.427-2020
FOTOCOMPOSICIÓ: GRUP62

www.columnaedicions.cat

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

El paper utilitzat per imprimir aquest llibre està qualificat com a ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Taula

Topologia elemental	II
Rendiments decreixents	25
El descobriment de la memòria	43
L'intendent de finès	59
El misteriós cas de l'Àlicia Herzog	65
Patrimoni immaterial	81
Amargant remuga el garbí	95
La Casa Vint-i-Tres	101
La malenconia de l'algoritme	111
La granja d'emús	127
La síndrome del Dr. Strangelove	139
Semàntica clandestina	155
L'ètica de l'inodor	167
El tren de les 8 i 11	185
Tractat de ventrilòquia	189
L'estranya verticalitat del divan	211

El filòsof que llueix bíceps.	225
Permutacions aleatòries	235
<i>Agraïments</i>	253

Topologia elemental

El taxi s'atura davant de la porta. És un d'aquells edificis nous als afores de la ciutat, que creixen com els bolets després de la pluja. La vidriera opaca reflecteix els solars contigus i els gratacels propers que s'enfilen cap als núvols. El vestíbul ocupa tota la planta baixa. Les butaques de colors estan distribuïdes per la sala com si fossin autos de xoc. Del sostre en pengen llums que simulen grans peixos. Al fons hi ha una barra de bar, amb bols de fruita fresca i flors exòtiques.

—Puc veure el teu codi?

En Julià busca amb poca traça el correu que li han enviat. La recepcionista el mira amb desdeny. Habituada com està a la roba informal dels clients que rep, el trajo gris i la corbata blava d'en Julià li semblen tan ordinaris com el seu pentinat.

—Ja el tinc.

En Julià li mostra la pantalla del mòbil i la recepcionista escaneja el codi.

—Has de pujar a la segona planta. Allà et rebrà una persona que t'acompanyarà al despatx.

L'ascensor és un cilindre transparent envoltat de cercles concèntrics de leds blavosos. El mecanisme hidràulic deixa en Julià a l'entrada del segon pis, on l'espera un secretari que va vestit de la mateixa manera que la recepcionista de l'entrada: pantalons i camisa negres, vambes blanques. Camina pel laberint de cubicles i condueix en Julià fins al fons de la planta, davant d'un despatx de forma triangular.

El secretari truca a la porta entreoberta i treu el cap per l'esclotxa com un teixó quan entra al cau.

—Joan Jordi, ja ha arribat la teva visita.

L'home s'aixeca com empès per una molla i surt a rebre en Julià, que l'espera al passadís. En Julià entra i s'instal·la a la butaca que li ofereix l'amfitrió. És un seient modern, ample i poc consistent, de manera que quan s'asseu queda en posició gairebé horitzontal. Mentre el secretari li ofereix una infusió o una beguda, en Julià s'esforça per recuperar una certa verticalitat. El secretari

pica l'ullet al director quan tanca la porta amb un gest delicat.

—T'agraeixo molt que hakis vingut personalment.

En Joan Jordi inicia la conversa. Mentrestant, en Julià s'ajuda amb els colzes per no caure de nou cap enrere. Aquest gest l'obliga a mantenir els peus alçats de terra, i la posició inestable el fa tintejar com un saltamartí.

—Soc jo qui li agreix el seu temps.

—Tracta'm de tu, sisplau. No marquem distàncies.

—D'acord. Com vulguis.

—Molt bé. A veure, ja saps que la nostra empresa té unes grans expectatives de creixement.

En Joan Jordi parla mirant cap endavant, tot i que el seu interlocutor està assegut a la seva esquerra. Gesticula de manera exagerada i acompanya totes les oclusives sordes amb una molesta inspiració. Ha assajat cadascuna de les frases que està pronunciant.

—Fa més d'un any que treballem en una gran operació a Colòmbia i també volem entrar a Panamà. La previsió és que d'aquí a un parell d'anys hurem de duplicar la plantilla.

—I jo estaré encantat d'ajudar-vos.

—Em consta el vostre suport. Totes aquestes operacions donaran beneficis d'aquí a dos o tres anys. Necessitem que ens ajudeu amb la requalificació del polígon tres. I per això ens calen els vostres vots en el proper ple. Però actualment, tal com tenim la tresoreria de l'empresa, ens és impossible arribar al milió que demaneu. Per tant, et proposo mig milió ara i d'aquí a dos anys em comprometo a posar-hi un milió més.

—Perdona, però no et segueixo.

En Joan Jordi intenta no mostrar la seva inquietud. Tal com havia assajat abans, es concentra a mantenir un to de veu relaxat. «Respira fondo», pensa. «Respira fondo».

—No puc passar del mig milió. És veritat que amb la requalificació guanyarem actius, però ja t'he comentat que estem invertint molt en el projecte de Colòmbia. Necessito recursos per gestionar l'expansió. Si confies en mi, et prometo que no te'n penediràs. Soc una persona de paraula. Pregunta-l'hi a en Marc.

—En Marc? Qui és en Marc?

De sobte, en Joan Jordi repassa mentalment tots els senyals que havia passat per alt de tan concentrat que estava en el discurs assajat. Ara sí que es fixa en el trajo insuls que li va dues talles gran,

en el maldestre nus de la corbata, en les sabates de mercat dominical, en la colònia barata, en la cartera de plàstic i en el rellotge de polsera. I tot i que fa la pregunta, ja en sap la resposta.

—Tu ets en Ricard?

—En Ricard? No. Jo soc en Julià.

El director surt com una exhalació del despatx triangular, travessa el laberint de cubicles i va fins a l'entrada, on hi ha el secretari. Com que ha deixat la porta ajustada, en Julià sent els crits d'en Joan Jordi i el murmuri de les explicacions del seu ajudant. Al cap d'uns minuts es fa un silenci dens. A en Julià se li han adormit els braços de la força que ha fet intentant mantenir-se en posició vertical, o sigui que al final s'ha aixecat i ara observa encuriós les fotografies que hi ha sobre la taula del gran despatx. Al cap de poc, el secretari entra amb un gest impassible.

—Em pots acompanyar, sisplau?

Tots dos recorren una altra vegada les estances de la planta. Passen de llarg l'entrada i arriben a una petita oficina situada a l'extrem oposat del despatx triangular. Hi ha una taula blanca al davant de la finestra que permet veure l'expansió del suburbi a l'horitzó. En Julià observa, al fons, les grues del port que es mouen com elefants mecà-

nicos. Al mig de la taula hi ha dos folis i un bolígraf. Els dos homes s'asseuen.

—T'he de demanar disculpes... Julià et dius, oi?
En Julià assenteix amb el cap.

—Tal com has pogut comprovar abans a l'entrada, Julià, totes les visites estan registrades amb un codi. És una mesura de seguretat, perquè en aquest edifici hi ha diverses empreses i cal un sistema de control de qui entra i qui surt. A més, és una manera de mantenir una certa discreció. A vegades, per la raó que sigui, hi ha persones que no volen donar el seu nom, que no volen que se sàpiga que són aquí. I el codi permet evitar que s'hagin d'identificar.

En Julià intenta mantenir el fil de la conversa, tot i que ha quedat hipnotitzat amb la coreografia de les grues a la llunyania. Les cadires del despatx són incòmodes, però almenys pot estar assegut en una postura normal.

—Per un error informàtic, el teu codi es correspon amb el d'una altra visita. Ens consta que en realitat la teva entrevista és a la setena planta. Si hi vas ara, t'està esperant una persona que et conduirà fins a la cita que realment tenies programada. Abans d'anar-te'n, i seguint la política de l'empresa, hauries de signar aquest protocol de confi-

dencialitat. Cap de les converses que tenen lloc en aquesta planta poden ser difoses, ni tan sols aquesta. Si ets tan amable de signar aquí.

En Julià puja per l'ascensor cilíndric fins a la setena planta, on l'espera una assistent espigada, també vestida amb una camisa negra entallada, uns pantalons del mateix color per sobre dels turmells i unes vambes blanques gairebé noves. El rep amb un gran somriure i el palmell de la mà obert en senyal de salutació.

—Perdoni que arribi tard. Es veu que hi ha hagut un error i jo...

—No pateixis, cap problema. Acompanya'm sisplau, ja ho tenim tot a punt.

L'assistent obre la porta lateral. En comptes de petits despatxos, ara la sala és un espai diàfan, només interromput per unes columnes pintades de color negre. Fa seure en Julià en una butaca situada a la part anterior de la sala. Just davant seu hi ha una tarima il·luminada amb dos focus penjats al sostre. Unes cortines de tela gruixuda i fosca oculten la llum exterior. Per una petita escala que hi ha a l'altra banda, veu que puja una noia jove i àgil. Porta una samarreta i unes malles fosques, de manera que només es distingeixen les mans i la cara, lleument maquillada.

—Per què soc aquí? —crida la noia.

Abans havia fet una profunda inspiració amb els ulls tancats, com si es preparés per saltar des de dalt d'un trampolí.

—Per què? Quin és el sentit últim de l'ésser? Quina és la meva finalitat? Què canviaria si jo no existís? Que potser no continuaria girant l'esfera terrestre, amb la seva cadència implacable, amb la seva inclinació ridícula, com un error persistent? I l'aigua, interrompria el seu cicle monòton, aquell Sísif d'estats i de circuits que acaben sempre al mateix lloc? I la lluna, aturaria la seva rotació i alteraria en algun moment el seu cicle previsible? Ensenyaria el costat ocult? No. Tot seguiria el seu curs. La meva existència és irrellevant.

Es fa silenci. Hi ha un home al costat de la porta que mira fixament en Julià, amb posat interrogatiu.

—El meu ventre és erm. No acollirà una vida. No serà el germen d'una nova existència que després engendri una altra vida i que, com una roda dentada, segueixi el cicle natural, tal com gira l'esfera terrestre, tal com baixa l'aigua dels rius a la primavera cap al mar, tal com s'enfosqueix la lluna a cada cicle. Res no té sentit.

L'home que és a la porta aplaudeix sonora-

ment, i de manera instintiva en Julià fa el mateix. L'actriu beu una mica d'aigua de l'ampolla que té a la vora de l'escala i amb la mirada baixa s'adreça a en Julià.

—I doncs, què t'ha semblat?

Just quan en Julià estava a punt de respondre, s'obre la porta. L'assistent que l'ha acompanyat fins a la sala li demana amb gestos que surti. L'actriu reprimeix la tensió mossegant-se el llavi inferior.

—Perdona. Hi ha una persona a l'entrada que assegura que és l'Anthony. Que no ets tu, l'Anthony?

—No, jo soc en Julià.

—Disculpa un moment.

En Julià es queda al passadís, amb la cartera a la mà. Com que la porta de la sala està ajustada, nota que des de l'interior l'escodrinyen l'actriu, que s'ha assegut a la tarima, i l'home que abans estava dret a la porta i que ara és al costat de la noia, a una distància que fa suposar a en Julià que són alguna cosa més que companys de feina. Al fons, l'assistent parla per telèfon i gesticula de manera ostensible. Davant seu hi ha una persona vestida amb una americana entallada, uns texans per sobre dels turmells i els cabells blancs esbullats, com

si s'acabés de llevar d'un son llarg. L'una i l'altre se'l miren de reüll. Finalment, l'assistent vestida de negre s'acosta de nou a en Julià.

—Ja hem detectat el problema. Quan s'ha reprogramat el sistema després del primer error, els codis s'han desplaçat. Ara els han comprovat manualment i per fi s'ha resolt aquest petit incident. Tens la cita a la cinquena planta. Quan hi arribis, una persona t'acompanyarà al despatx.

—N'està segura? —pregunta en Julià amb un fil de veu.

—Seguríssima —respon l'assistent, somrient.

L'ascensor baixa ràpidament les dues plantes i s'obre al cinquè pis. A la porta l'espera una noia molt jove, vestida de negre, amb les vambes blanques i un somriure tan forçat com eburni. En Julià surt amb escepticisme i segueix la noia de cabells arissats pel laberint de despatxos, mentre pregunta educadament si s'han assegurat que ara és al lloc correcte. Finalment, arriben a una sala situada en un dels extrems de l'edifici. L'assistent obre la porta i fa veure que truca amb els artells, seguint una ordre que cap espectador extern validaria.

—Finalment ha arribat.

En Julià entra a l'estret despatx, presidit per una gran taula de noguera. Al voltant hi ha unes

quantes persones assegudes que miren una projecció a la pantalla situada a la paret lateral de la sala. La taula està ocupada per ordinadors portàtils, amb els quals els presents prenen notes i revisen les dades que ofereix el ponent, que està dret en un extrem. Porta unes ulleres de color cian que contrasten amb el blau intens de l'americana. Mentre parla, mou una mà amb agilitat mentre manté l'altra a dins de la butxaca. Fan seure en Julià a la cadira que presideix la reunió.

—Així doncs, tenim dues opcions. O bé mantenim l'estratègia conservadora per retenir els nostres consumidors més captius, o bé ens llançem a l'aventura de buscar nous segments fent un gir en la campanya de comunicació. Les dues vies tenen riscos. I que ningú respongui que la millor opció és un mix de les dues estratègies.

En Julià vol aprofitar la pausa per manifestar les seves sospites que torna a estar en el lloc equivocat. Ell ha vingut a una entrevista de feina. Per això porta el currículum per duplicat a la cartera, a més de dues cartes de recomanació i una còpia d'un certificat que acredita el seu nivell d'anglès. En realitat no li caldria, perquè la seva mare és de Bristol i des de petit li ha parlat sempre en el seu idioma, però va haver de superar un examen per

validar el nivell que tenia. En el moment en què en Julià es disposava a constatar l'equívoc, el ponent continua amb la seva intervenció.

—El mercat és massa volàtil per fer cas de les simulacions. Anem gairebé a les palpentes. No sabem quines són les intencions de la competència. No tenim prou dades per estimar el grau de fidelitat dels nostres consumidors i encara menys per calibrar la predisposició de nous clients a utilitzar els nostres productes. I no vull prendre una decisió tan important sense tenir una perspectiva suficient. Per això t'hem convidat avui aquí.

El ponent s'asseu i repenja els colzes a la taula mentre ajunta les mans sota la mandíbula. Tots els altres assistents es giren cap a en Julià. Els que estan més a prop seu han de fer un gest més forçat, mentre que els més allunyats disposen d'un angle suficient per adoptar una postura més natural. Durant uns segons es fa silenci.

Abans que en Julià hi intervingui, l'assistent de cabells arrissats entra i repeteix el gest de trucar a la porta amb els artells, tot i que ja està oberta. S'ajup al costat d'en Julià i li parla en veu baixa.

—Ets en Julià, oi?

En Julià assenteix.

—Han trucat de la planta II. Hi tenies una en-

trevista de feina. T'han esperat durant una hora, però al final hi han desistit. Han considerat que una absència tan prolongada demostra falta de professionalitat. Em sap greu. Deixa'm acompanyar-te fins a la sortida.

En Julià s'aixeca davant la mirada atònita dels reunits. El ponent alça els braços amb un gest interrogatiu i l'assistent de cabells arrissats li diu amb gestos que ja li explicarà què ha passat.

—He d'anar un moment al lavabo, sisplau.

—Esclar. Els lavabos són a les plantes parells. Pots pujar o baixar, com vulguis.

L'ascensor s'atura a la quarta planta. En Julià surt amb pas decidit. Però a la porta hi ha un assistent vestit de negre i amb vambes blanques que el saluda cordialment i el condueix entre un laberint de cubicles fins a la porta d'un despatx.